

Vážení přátelé,

nejvíce diskutovaným tématem, týkajícím se legislativy Evropské unie poslední doby je bezesporu klimaticko-energetický balíček, který mimo jiné zamezuje produkci neefektivních, avšak velmi hluboko zakořeněných klasických žárovek s wolframovým vláknem. Od září tohoto roku se k zakazu 100W žárovek přidávají také ty 75W, a proto přinášíme několik doporučení, jak se orientovat při nákupu nových úsporných zářivek.

Začneme základní veličinou, kterou se měří zářivost světelných zdrojů tzv. světelný tok. Jednotkou světelného toku je jeden lumen (lm), který na rozdíl od Wattu neudává kolik energie se svícením spotřebuje, ale kolik světla zářivka či žárovka „vyrobí“.

Abychom mohli posoudit účinnost kupované zářivky s klasickou žárovkou, můžeme použít veličinu měrný světelný výkon (P), která udává, kolik lumenů zářivka vytvoří za dodání 1Wattu elektrické energie. Ku příkladu měrný světelný výkon voskové svíčky je 0,3 lm/W, 100W žárovky 13,4 lm/W, „úsporné žárovky“ (5 - 24 W) 45 – 60 lm/W a svítidla LED technologie (20 diod) 55 lm/W¹.

Při koupi zářivky si můžete zvolit mezi různými odstíny nejčastěji bílého nebo žlutého světla, která nejvíce vyhovuje vašim očím či životním a pracovním potřebám. Jedná se o tzv. barevnou teplotu, která se udává v jednotce kelvinů (K), přičemž rozlišujeme mezi například studeným, chladným denním bílým či teplým světlem. Teplé světlo má pod 3300 K, studené světlo má od 3300 K do 5000 K a konečně denní světlo má více než 5000 K. Upotřebením jednotlivých odstínů se liší například tím, zda je vhodné jej používat v kanceláři na práci nebo doma ke sledování televizního přijímače. K čemu se konkrétní zářivka hodí zjistíte například v tabulce „Volba zářivky dle druhu osvětlovaných prostor“, kterou naleznete zde: <http://www.e-light.cz/news/view.php?id=142>².

Předepsanou úsporu energie nespĺňuje pouze jeden druh žárovky, ale je možné volit mezi různými technologiemi, které jsou na trhu zastoupeny. Prvním

typem jsou zdokonalené halogenové žárovky s kovovým vláknem. Tyto žárovky jsou oproti starším typům naplněny xenonovým plynem a spotřebují přibližně o 20 - 25 % méně energie ve srovnání s nejlepšími klasickými žárovkami. Kompaktní fluorescenční výbojky, často označované jako „úsporné žárovky“, pracují na principu výboje v trubici naplněné rtuťovými parami a argonem. Oproti klasickým žárovkám je o 65 - 80 % šetrnější. Nejnovějším způsobem osvětlení se v poslední době stávají LED diody, více známé jako kontrolky v elektronických zařízeních. Tyto zdroje světla jsou stejně účinné jako kompaktní výbojky, navíc však mají vyšší životnost.

Další informace o tomto tématu společně s interaktivním vyhledávačem žárovek, který vám pomůže najít tu pravou, naleznete na stránkách Evropské komise: <http://ec.europa.eu/energy/lumen>

Zdroje:

1. Stavebnictví a interiér [online]. 13. 1. 2008 [cit. 2010-09-03]. Světelná účinnost zdrojů světla (žárovky, kompaktní zářivky, výbojky a dalších). Dostupné z WWW: <<http://www.stavebnictvi3000.cz/clanky/zarovka-usporna-zarovka-mnozstvi-svetla>>.
2. E-light.cz [online]. 31. 10. 2006 [cit. 2010-09-03]. Barvy světla a vlastnosti podání barev zářivek podle DIN 12464-1. Dostupné z WWW: <<http://www.e-light.cz/news/view.php?id=142>>.

EUROPEANA

<http://europeana.eu>

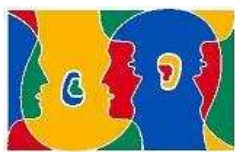

Projekt EUROPEANA vytváří bohatou sbírku více než šesti milionů digitálních objektů. Jedná se o projekt financovaný Evropskou komisí a členskými státy Evropské unie, který poprvé spatřil světlo světa v listopadu 2008. Je možné zde najít digitální kopie obrazů, kreseb, historických map, muzejních předmětů, knihy, periodický tisk, archivní dokumenty, ale i audiální a audiovizuální dokumenty, které pocházejí z významných evropských muzeí a galerií, archivů knihoven a audio-vizuálních sbírek.

TENTO MĚSÍC NA TÉMA:

JAZYKOVÝ BABYLÓN

Evropská unie je dnes domovem téměř půl miliardy lidí z různých etnických, kulturních a jazykových oblastí. Jazyková situace evropských zemí byla utvářena dějinami, geografickými faktory a přesuny lidí.

Výhody znalosti cizích jazyků jsou nezpochybnitelné. Jazyk je cestou k porozumění jiným způsobům života, což zase na oplátku otevírá prostor pro mezikulturní toleranci. Kromě toho znalost jazyků usnadňuje práci, studium i cestování nejen v Evropě a umožňuje mezikulturní komunikaci.

Výuce jazyků se proto věnuje v současnosti velká pozornost jako nikdy předtím v historii lidstva. Mladí lidé se díky znalostem cizích jazyků dnes stávají více otevřenější vůči jiným kulturám, jsou lépe schopni volně cestovat a pracovat v zahraničí a lépe schopni konkurovat v rámci celosvětové ekonomiky.

Nicméně, jazyky jsou určeny všem. Bez ohledu na věk a důvody, proč se je učit. Pomáhají odstraňovat mezilidské i mezistátní bariéry a díky nim mohou lidé komunikovat, spolupracovat a pohybovat se mezi jednotlivými zeměmi.

Jazykové kořeny Evropy

Jazyk je prostředek komunikace uspořádaný podle pravidel a zvyklostí. Tato pravidla jsou často pružná, jelikož jazyky obsahují mnoho nepravidelností a výjimek, a proto procházejí neustálým procesem změn.

Jazyky se mění z různých důvodů. V moderním světě jsou zapotřebí nová slova k popsání nových technologií. Počítače, e-mail, internet, bezdrátové

technologie, nanověda – tato slova se začala používat poměrně nedávno.

Jazyky se také vyvíjí na pozadí historických událostí. Stěhování národů přineslo do Evropy několik po sobě jdoucích vln jazyků a takový rozpad Římské říše vyústil v proces, jehož výsledkem byl vývoj různých románských jazyků, jako je francouzština, italština a španělština.

Většina moderních evropských jazyků má společné středoasijské nebo anatolské kořeny – protoindoevropštinu, jejíž přesný vývoj je stále předmětem debat. V důsledku toho většina evropských jazyků patří do té či oné indoevropské rodiny, která se dále dělí na:

- **baltské jazyky** – východobaltské (lotyština a litevština) a západobaltské (např. stará pruština),
- **keltské jazyky** – britanské (např. velština) a gaelské (např. irština),
- **germánské jazyky** – severogermánské (např. dánština a švédština) a západogermánské (např. nizozemština a němčina),
- **románské jazyky** – dácko-románské (např. rumunština), gallo-románské (např. francouzština), iberorománské (např. portugalština a španělština), itolorománské (např. italština) a rétorománské (např. švýcarská rétorománština),
- **slovanské jazyky** – východoslovanské (např. ruština), jihoslovanské (např. bulharština a slovinština) a západoslovanské (např. čeština a polština).
- a další jazykové skupiny (samostatnou skupinou v Evropě je třeba řečtina či albánština).

Zvláštní jazykovou enklávu v Evropě tvoří estonština, finština a maďarština, které mají zcela samostatné kořeny. Patří k ugrofinským jazykům uralské jazykové rodiny, u které se předpokládá, že se vyvinula v oblasti na západ od pohoří Ural v současném Rusku.

Naopak maltština je semitský jazyk s arabskými kořeny, zatímco baskičtina, kterou hovoří asi 800 000 lidí, není prokazatelně spojená s žádnou jinou jazykovou rodinou.

Úřední jazyky EU

V Evropské unii existuje **dvacet tři úředních jazyků**, a to: angličtina, bulharština, čeština, dánština, estonština, finština, francouzština, irština, italština, litevština, lotyština, maďarština, maltština, němčina, nizozemština, polština, portugalština, rumunština, řečtina, slovenština, slovinština, španělština a švédština.

V roce 1958 bylo přijato první nařízení Společenství a týkalo se právě úředních jazyků. Úředními a pracovními jazyky Společenství stanovilo francouzštinu, italštinu, němčinu a nizozemštinu. Byly to jazyky tehdejších členských států. Protože ke

Společenství a později EU přistupovaly další země, zvýšil se od té doby také počet těchto jazyků.

Nicméně počet úředních jazyků je nižší než počet členských států, protože některé jazyky se používají ve více státech. V Belgii jsou například úředními jazyky nizozemština, francouzština a němčina a na Kypru zase většina obyvatelstva mluví řecky a řečtina tam má úřední status.

Se statusem „úředního“ jazyka jsou spojeny **dvě důležité skutečnosti**:

- orgánům EU lze v kterémkoli z těchto jazyků zaslat dokument a daný orgán v jazyce zasláního dokumentu rovněž odpoví
- v úředních jazycích se zveřejňují nařízení EU a další legislativní dokumenty a vychází v nich i Úřední věstník

Pokud jde o pracovní dokumenty, do všech jazyků se jich z časových a finančních důvodů překládá relativně málo. Jako procedurální pracovní jazyky využívá Evropská komise zpravidla angličtinu, francouzštinu a němčinu, kdežto v Evropském parlamentu se požívají překlady do různých jazyků podle potřeby jeho poslanců.

Každý členský stát si při přistoupení k Unii určí, který jazyk (či jazyky) si přeje používat jako úřední jazyk EU.

EUROPE DIRECT Brno

Knihovna Jiřího Mahena v Brně, Koblížná 4, 601 50 Brno, tel.: 542 53 21 66, fax: 542 53 21 12
www.europe-direct.cz, centrální bezplatná linka: 00 800 6 7 8 9 10 11

Evropská unie tedy používá jazyky, které si zvolili sami občané prostřednictvím svých vlád, nikoli jen jeden nebo několik jazyků, které vybrala Unie a kterým by mnoho lidí v Unii nemuselo rozumět.

Politika užívání takového počtu úředních jazyků ve správě nemá na světě obdoby. EU pohlíží na používání jazyků svých občanů jako na jeden z faktorů přispívajících k větší průhlednosti, legitimitě a efektivitě.

Vzhledem k práci, která tím institucím EU vzniká, se na první pohled může zdát, že není právě výhodný. Má to však svůj zvláštní důvod. Unie schvaluje zákony, které jsou přímo závazné pro její občany i podniky. Je jasné, že občané, podniky a soudy musí mít zákony, které mají dodržovat nebo prosazovat, k dispozici v jazyce, jemuž rozumějí. A je to také spravedlivé.

EU aktivně podporuje lepší znalost a širší používání všech úředních jazyků také v oblasti kultury a zlepšování kvality života.

Menšinové a regionální jazyky

Odhaduje se, že až 40 miliónů obyvatel Evropské unie užívá regionálního či menšinového jazyka, který se předával z generaci na generaci vedle oficiálního jazyka či jazyků státu. Takové jazyky definuje Evropská charta regionálních či menšinových jazyků, která byla přijata r. 1992 Radou Evropy a tím i členskými státy EU.

Cílem Charty je chránit a podporovat užívání historických regionálních či menšinových jazyků v osobním i veřejném životě, a tím přispívat k zachování a rozvoji kulturního bohatství a tradic Evropy. Charta dává státům prostor pro volbu závazků, které budou vůči regionálním či menšinovým jazykům naplňovat. Závazky přijaté každým státem by měly odpovídat potřebám daných jazyků a prezentovat jazykovou politiku státu.

Charta definuje regionální či menšinové jazyky jako jazyky tradičně a historicky užívané na daném území státu občany, kteří tvoří početně menší skupinu obyvatelstva. Mezi tyto jazyky nepatří dialekty úředního jazyka, ani jazyky migrantů. Charta

nedefinuje, které jazyky odpovídají tomuto pojmu. Je na každém státu, aby pro své území tyto jazyky definoval.

Takovými regionálními či menšinovými jazyky užívanými v zemích EU tak kupříkladu jsou:

aragonština, asturština, baskičtina, furlanština, fríské jazyky, galicijština, kašubština, katalánština, kastilština, kornština, korsičtina, latgalština, okcitánština, skotština, lužická srbština, švýcarská němčina, velština a mnohé jiné.

Regionální nebo menšinové jazyky mohou mít také postavení úředního jazyka, jako například irština a lucemburština, které jsou ve svých zemích národními jazyky, ale mají mnoho společných rysů s regionálními nebo menšinovými jazyky.

Jazyková rozmanitost

Evropská unie je založena na zásadě „jednoty v rozmanitosti“ - rozmanitosti kultur, zvyků, názorů a také jazyků.

Článek 22 Listiny základních práv Evropské unie říká, že **Unie musí respektovat jazykovou rozmanitost**, a článek 21 **zakazuje různé druhy diskriminace**, včetně jazykové diskriminace. Spolu s respektováním jednotlivce, otevřeností vůči jiným kulturám, tolerancí a přijímáním jiných je respektování jazykové rozmanitosti základní hodnotou Evropské unie.

Tuto zásadu se EU snaží co nejvíce naplnit. Na jednu stranu se Evropská unie sice snaží o integraci na evropské úrovni, na druhou stranu ovšem podporuje jazykovou a kulturní rozmanitost svého obyvatelstva, včetně výuky a studia jazyků, kterými se v Evropě mluví.

Jazyková politika EU

Od vytvoření jednotného trhu v roce 1993 je mnohojazyčnost nezbytným předpokladem k tomu, aby podniky i občané mohli plně využívat výhod, které trh přináší. Jazykové znalosti nyní značně ovlivňují zaměstnanost, mobilitu pracovníků a úspěšnost podniků.

Rada Evropské unie na svém zasedání v Barceloně v roce 2002 stanovila pro každého občana odvážný cíl „**mateřština plus dva cizí jazyky**“. Ten pak vedl ke vzniku aktivní politiky podpory studia a výuky

jazyků prostřednictvím různých evropských programů vzdělávání a odborné přípravy. Komise podporuje též nové činnosti pro zvýšení povědomí o studiu jazyků, pro motivování občanů ke studiu jazyků, pro lepší dostupnost příležitostí ke studiu jazyků i pro šíření informací o osvědčených postupech při výuce jazyků.

Za mnohojazyčnost v EU odpovídá v kyperská **komisařka pro oblast vzdělávání, kulturu, mnohojazyčnost a mládež Androulla Vassiliou**.

Programy EU

Evropská komise podporuje své různé iniciativy v oblasti vzdělávání a odborné přípravy v rámci **programu celoživotního vzdělávání**. Program nabízí širokou škálu akcí na podporu studia jazyků, jež jsou určeny předškolákům, studentům, dospělým, učitelům a školám, a také evropským sítím, které sdružují zainteresované subjekty v této oblasti.

Unie poskytuje konkrétní **podporu výuky jazyků** v těchto odvětvích:

- **výuka jazyků v ranném věku** – zavedení výuky cizích jazyků v ranném věku může vést k rychlejšímu získávání jazykových znalostí a zlepšení jazykových schopností v mateřštině;
- **školní výuka** – například společné projekty tříd v různých zemích (v rámci programu Comenius). Další finanční podpora je i pro mobilitu učitelů;
- **odborné vzdělávání** – v rámci programu Leonardo podporuje EU metody a materiály pro jazykové vzdělávání a způsoby ověřování jazykových schopností v oblasti odborného vzdělávání;
- **vysoké školství** – program Erasmus zahrnuje intenzivní jazykové přípravné kurzy pro studenty, kteří chtějí studovat v zahraničí;

- **vzdělávání dospělých** – prostřednictvím programu Grundtvig pomáhá Evropská komise dospělým zlepšovat své jazykové dovednosti, aby se dokázali přizpůsobovat změnám probíhajícím na trhu práce a ve společnosti.

Zdroj: Portál Evropa www.europa.eu

ODKAZY k tématu

Jazyky v EU:

www.europa.eu/languages

Generální ředitelství EK pro vzdělávání a kulturu:

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/index_en.htm

Generální ředitelství pro překlady Evropské komise:

http://ec.europa.eu/dgs/translation/index_en.htm

Generální ředitelství pro tlumočení Evropské komise:

<http://ec.europa.eu/dgs/scic/index.htm>

Poslechněte si jazyky v EU:

http://europa.eu/abc/european_countries/languages/index_cs.htm

Nařízení č. 1/1958 o užívání jazyků v Evropském hospodářském společenství

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/cs/consleg/1958/R/01958R0001-20070101-cs.pdf>

Evropská charta regionálních či menšinových jazyků:

http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnm/dokumenty/mezi_narodni-dokumenty/charta_cz_1.pdf

Stránky eurokomisařky pro oblast vzdělávání, kulturu, mnohojazyčnost a mládež Androuly Vassiliou:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/vassiliou/index_en.htm

Více o politice EU v oblasti jazykového vzdělávání:

http://ec.europa.eu/education/languages/language-teaching/index_cs.htm

Více o Evropské jazykové ceně Label pro ČR:

http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=88&

Evropský den jazyků:

<http://edl.ecml.at/>

EU uděluje také **Evropskou jazykovou cenu Label** a to za nové postupy či projekty jazykové výuky, zvyšuje tak povědomí o jejich existenci a podporuje používání osvědčených postupů. Další významnou aktivitu představuje individuální ocenění - **Evropský učitel jazyků**, které se uděluje jednou za dva roky.

Evropský den jazyků

Rok 2001 byl vyhlášen Evropským rokem jazyků. Od té doby se každý rok **26. září** koná **Evropský den jazyků**, který má lidem pomoci ocenit důležitost studia jazyků, zvýšit povědomí o všech jazycích, kterými se v Evropě mluví, a podpořit celoživotní studium jazyků.

Stovky činností, které se v rámci této každoroční události v Evropě konají, představí tvůrčí způsoby, jak se jazyky učit. Jde o řadu **akcí, jejichž cílem je** poukázat na to:

- jak a proč je mnohojazyčnost jednou z hlavních evropských hodnot;
- jak učení se jazykům umožňuje lidem vést bohatší život, poznávat nové myšlenky, bystřit mozek a těžit z kulturní rozmanitosti Evropy;
- že učit se jazyky může být lehké a dosažitelné a může vysoce zvýšit profesní vyhlídky;
- a jak učení se jazykům již od dětství pomáhá dětem rozvíjet sociální dovednosti a dává jim zároveň dar na celý život.

Kromě plnění těchto cílů je 26. září i příležitostí k oslavám. V tento den probíhají v celé Evropě různé akce, představení, zábavné programy pro děti, hudební hry, jazykové kurzy, rozhlasová a televizní vysílání, konference... Možnosti neznají hranic!

Cílem této řady akcí Evropského dne jazyků je tedy zejména inspirovat lidi, aby se učili novým jazykům a uvědomili si hodnotu a důležitost jazykové rozmanitosti.

EUROPE DIRECT Brno

Knihovna Jiřího Mahena v Brně, Koblížná 4, 601 50 Brno, tel.: 542 53 21 66, fax: 542 53 21 12
www.europe-direct.cz, centrální bezplatná linka: 00 800 6 7 8 9 10 11

ŠANCE PRO KLIMA - výstava

2. - 28. 9. 2010, Knihovna J. Mahena v Brně

„Šance pro klima“ - to je název výstavy kresleného humoru, kterou pořádá British Council a Informační centrum OSN v Praze ve spolupráci se Zastoupením Evropské komise v České republice a sítí středisek EUROPE DIRECT.

Výstava byla uspořádána v návaznosti na loňskou mezinárodní konferenci v Kodani o změnách klimatu. Téma globálního oteplování ztvárnilo tentokrát osm

předních českých karikaturistů a kreslířů a jejich pohled na problematiku tak budí úsměvy i zamyšlení. Výstavu můžete shlédnout v Brně na pobočce

Knihovny Jiřího Mahena v Brně - Bohunicích (Lány 3) od 2. září do 28. září 2010.

Otevřeno denně 13-18h, v úterý a čtvrtek také dopoledne 9-12h, ST zavřeno.

Na výstavě budou prezentovány práce těchto kreslířů: **Miloš Čermák a Miloš Gašparec, Vladimír Jiránek, Miroslav Kemel, Lubomír Lichý, Jiří Novák, Jaromír Plachý, Radek Steska a Václav Šipoš.**

Výstava je součástí kampaně OSN „Šance pro klima“ (<http://www.sealthedeal2009.org/>) a projektu British Council o klimatických změnách „Challenge Europe“ (<http://challengeeurope.britishcouncil.org/>)

Více na: <http://brno.europe-direct.cz/>

STANE SE BRNO CENTREM VĚDECKÉHO VÝZKUMU?

20. 9. 2010, Knihovna J. Mahena v Brně
přednáška pro veřejnost

V rámci evropského Týdne vědy Europe Direct Brno srdečně zve všechny zájemce na přednášku „Stane se Brno centrem vědeckého výzkumu?“ **dne 20. září v 17 hodin** do Knihovny Jiřího Mahena v Brně (Kobližná 4). Na přednášce budou představeny dva velmi zajímavé brněnské investiční projekty **CEITEC - Středoevropský technologický institut** a **ICRC - Mezinárodní centrum klinického výzkumu**, které v budoucnosti mohou posunout Brno na pozici

uznávaných evropských vědeckých center. Vystoupí zástupci obou projektů a prostor bude dán i případným dotazům. Vstup volný.

Více na: <http://brno.europe-direct.cz/>

KALENDÁŘ AKCÍ

září	Jazykový Babylón - kvíz o ceny! Více info: www.kjm.cz/ ; www.euinfo.brno.cz/
ZDARMA	Besedy o EU pro školy - nabídka Více info: www.kjm.cz/
20. 9. 17.00 h, KJM	Stane se Brno centrem vědeckého výzkumu? - přednáška pro veřejnost Více info: www.europedirect.cz/brno
2. - 28.9	Šance pro klima - výstava prací karikaturistů na téma změny klimatu
KJM - Bohunice	Více info: www.europedirect.cz/brno

Více informací o našich akcích naleznete na www.europe-direct.cz

EUROPE DIRECT Brno

Knihovna Jiřího Mahena v Brně, příspěvková organizace
Kobližná 4, 601 50 Brno

internet: www.europe-direct.cz

bezplatná telefonická linka: 00 800 6 7 8 9 10 11

kontaktní osoby: **Michal Kiesel, Renáta Blaháková**

tel.: 542 53 21 66, fax: 542 53 21 12

e-mail: eu.brno@kjm.cz

Najdete nás [zde](#).

HLAVNÍ PARTNER

Informační středisko EUROPE DIRECT Brno děkuje za podporu své hostitelské organizaci.

Knihovna
Jiřího Mahena
v Brně